

Skötselplan för naturreservatet Taxås i Älmhults kommun

Foto: Liljeroth, Erik 1950-1953

Nordiska museet

Innehållsförteckning

BESKRIVNINGSDDEL	4
1 Syftet med reservatet	5
2 Administrativa data	5
3 Historia och historisk markanvändning.....	6
4 Områdets bevarandevärden	9
4.1 Natura 2000	9
4.2 Geovetenskapliga värden och förhållanden.....	9
4.3 Biologiska värden	9
4.4 Kulturhistoriska värden	10
4.5 Friluftsliv	10
4.5.1 Tillgänglighet	10
4.5.2 Slitage och störningar	11
4.6 Anläggningar	11
5 Genomförda inventeringar och dokumentation.....	11
PLANDEL	13
6 Skötselområden	13
6.1 Bevarandemål för hela området.....	13
6.2 Generella riktlinjer och åtgärder för hela området	13
6.2.1 Betesdrift	13
6.2.2 Vilda bin.....	14
6.2.3 Generella skötselåtgärder	15
6.3 Skötselområden	17
7 Jakt och fiske	25
8 Bränder, storm, översvämningar, insekts-/svampangrepp	25
9 Barnperspektivet.....	25
10 Utmärkning.....	25
11 Sammanfattning och prioritering av skötselåtgärder	26
12 Förvaltning, tillsyn och uppföljning.....	26
BILAGOR	27
2a. Skötselplanekarta.....	27

BESKRIVNINGSDDEL

Naturreseptatet består av den västra delen av den gamla inägomarken tillhörande Taxås gård, tidigare Taxås by. Längst i norr finns gamla utmarker som sedan länge övergått till ädellövskog. Genom området löper ett grönstensstråk av hyperitdiabas som har stor påverkan på såväl topografi som flora. Många besökare lockas till utkiksplatsen Taxås klint, som ger överblick över området och erbjuder en vidsträckt utsikt över Möckeln.

Området tillhör länets mest artrika naturmiljöer. 88 arter är rödlistade varav 27 är hotade. Stora naturvärden är knutna till svampfloran i lövskogarna, till insektslivet i död ved och i blomrika miljöer samt till kärlväxterna i gräsmarkerna. Många grova lönträd med sällsynt lavflora finns också. Fågellivet är rikt, såväl på land som i vatten.

Grunden till artmångfalden är områdets stora variation när det kommer till naturmiljöer. Bland ädellövskogen i norr på gammal stenbrytningsmark med lodytor, skrotsten och vattenfyllda hål kompletteras i den södra delen av reservatet av mer traditionell ädellövskog med bok och ek som växer på gammal inägomark. Däremellan ligger den delen av odlingslandskapet som fortfarande hävdas genom bete på gamla åkrar, ängar och betesmarker. Slutligen bidrar Möckeln, dess öar och strandskogar till att artantalet blir högt.

Taxås har årligen många besökare och det finns två parkeringsplatser för allmänheten med information och sittmöbler. Från parkeringsplatserna utgår två olika strövstigar som går i slingor genom landskapet i reservatet. Området står i begrepp att anslutas till den längre vandringsleden Östra Möckeln, som ska leda besökare mellan flera olika naturreservat i trakten.

I skötselplanen anges i förekommande fall rödlistekategori för arter som omfattas av Artdatabankens rödlista 2020. Den svenska rödlistan är ett mått på arters utdöenderisk i landet och kategorierna är följande:

NT = Nära hotad

VU = Sårbar

EN = Starkt hotad

CR = Akut hotad

Arter inom kategorierna VU, EN och CR omfattas av begreppet ”hotade”.

1 Syftet med reservatet

Syftet med reservatet är enligt Länsstyrelsens beslut den 12 december 1994 med ärendenummer 231-4975-89:

- att bevara och på sikt genom särskild naturvårdsinriktad skötsel utöka de **ädla lövskogarna** i området så att de skyddsvärda arterna i den **rika faunan och florán** kan bibehållas och utvecklas i livskraftiga populationer. Syftet är också att bevara och utveckla **odlingslandskapets** natur- och kulturhistoriska värden bland annat genom att hävden sker med bete utan användning av kemiska bekämpningsmedel eller konstgödsel och genom att hamling sker av lövträd i och i anslutning till odlingsmarkerna samt genom att den ålderdomliga strukturen bevaras. Vidare skall befintliga **fornlämningar och andra kulturhistoriska lämningar** vårdas och allmänhetens möjligheter till **friluftsliv** främjas i den mån den är förenligt med områdets naturvärden.

2 Administrativa data

Tabell 1. Administrativa data

Naturresevatets namn	Taxås
NVR-id	2002360
Län	Kronoberg
Kommun	Älmhult
Natura 2000-område	SE0320014 Centrala Möckeln
Socken	Stenbrohult
Lägesbeskrivning	12 km norr om centrala Älmhult
Centrumkoordinater	X: 448796, Y: 6276710
Naturgeografisk region	SÖ Smålands skog-/sjörik slätt
Huvudsaklig objektkategori	Ä, Ädellövskog
IUCN-kategori	IV, Habitat/Artskyddsområde
Fastigheter och ägarkategori	Taxås 1:1 Privat Taxås 2:1 Privat Taxås 3:1 Privat
Servitut/rättigheter/ samfälligheter	Enskilda vägen G 128
Sakägare	Enligt bilaga 3
Areal	Totalareal: 117,6 hektar, varav 64,6 hektar land och 53 hektar vatten
Förvaltare	Länsstyrelsen i Kronobergs län

Tabell 2. Prioriterade bevarandevärden

Typ	Värde
Naturtyper	Betesmark, ädellövskog, strandskog
Strukturer	Gamla och grova träd av många trädslag, död ved, solexponerade gräsmarker
Arter	Kärlväxter, lavar, svampar, insekter, fågelliv
Friluftsliv	Naturupplevelser i ett artrikt och vackert landskap

3 Historia och historisk markanvändning

Byn Taxås har sedan lång tid tillbaka befunnit sig i gränsbygd: Under tidig historisk tid på Varendssidan av gränsen mellan de gamla folklanden Finnveden och Varend, senare på den svenska sidan av riksgränsen mot Danmark. Byn tillhör Stenbrohults socken och ligger nära kyrkbyn, endast en och en halv kilometer åt nordväst.

Taxås har en naturmiljö med stor variation och många olika naturresurser både på land och i vatten. Platsen har, av allt att döma, varit attraktiv för människor att besöka och bosätta sig på genom alla tider. Landtungans, öarnas och vattenområdets mångfald av resurser har lockat människor till området sedan stenåldern. Flera stenålderslämningar, bland annat från gravplatser, visar att människor anlant till och använt platsen mycket tidigt.

Medeltida källor från Taxås saknas, men med tanke på byns och gårdarnas ställning i socknen på 1500-talet (då de första skriftliga källorna kring byn dyker upp) fanns sannolikt en väl etablerad bebyggelse med jordbruk långt tidigare. Precis som i resten av länet har det historiska jordbrukets framväxt i området sannolikt skett under den så kallade tidigmedeltida nyodlingsvågen under 1100- och 1200-talen. Jordbruket befann sig vid denna tid i en expansionsfas och många nya marker uppodlades eller omvandlades till äng. Det kallare klimatet under järnåldern hade tidigare medfört en omställning av jordbruket till systemet med inäga och utmark och detta brukningssätt karaktäriserade den tidigmedeltida nyodlingen då mycket stora arealer av Kronobergs län lades under lien.

Taxås bestod på 1500-talet av tre gårdar på klassiskt Astrid Lindgren-manér; Södergården, Mellangården och Norregården. Under mitten av 1500-talet var Södergården ett skattehemman med självägande bönder medan Mellan- och Norregården ägdes av adeln. Mellangården övergick 1579 till ett skattehemman med skattskyldighet åt staten, medan Norregården förblev frälsegård.

Värt att nämna är att Höö, just norr om Taxås, har ett ännu sämre skriftligt källmaterial kring gårdens tidiga utveckling och ägarförhållanden. I beskrivningen av riksintresset för kulturmiljö på Höö spekuleras därför i om det kan ha varit så att

ön tillhörde något av de omkringliggande säterierna, till exempel Möckelsnäs, och att ön kan ha fungerat som en slags fäbod för huvudgårdens jordbruk. Eftersom Taxås ligger mellan Höö och Möckelsnäs fanns sannolikt tidiga kopplingar mellan dessa tre jordbruksenheter, inte minst då båttrafiken på Möckeln var livligare innan sjösänkningen i mitten av 1800-talet.

På storskifteskartan över Taxås från 1779 framgår att utmarken omfattar ungefär 100 hektar och är belägen nordost om byn. Den norra tredjedelen av naturreservatet bestod av denna betade utmark som inom reservatet kallades Backarne och hörde till byns lägst taxerade mark, vilket innebar att betet var dåligt.

Inägomarken med åker och äng omfattade ungefär 65 hektar, fördelad på två gårderna. Det större gårdet låg väster om byn och omfattade de södra två tredjedelarna av naturreservatet. Det mindre gårdet låg öster om byn och har i sen tid övergått till ung lövskog på fuktiga marker.

Sammanfattningsvis är byn relativt sett ganska liten under 1700-talet och andelen utmark är låg i förhållande till inägomarken. Förutsättningarna för att bedriva djurhållning i byn var därför sämre än på andra platser i socknen eftersom andelen betesmark var liten. En jämförelse kan göras med Höö, som hade större utmark än Taxås tre gårdar sammanlagt, fast det på Höö endast fanns en gård. Taxås bys litenhet och förhållandet mellan utmark och inäga resulterade sannolikt i att landskapet var relativt hårt brukat. Säkerligen uppstod ansträngningar när det gällde att få fram gödsel till åkrarna i och med att betesmarken för djurhållning var liten.

Ensädesbruket, där gårdens alla åkrar besåddes årligen och gödslades i mån av tillgång, beskrivs ofta som karaktäristiskt för Kronobergs län. Brukningsformen har i länet onekligen fått stor spridning i tid och rum. I övriga delar av landet övergick många byar istället till två separata gårderna med åker och äng, vilket förknippas med det så kallade tvåsädesbruket, där åkrarna i respektive gårde trädades vartannat år för att förbättra förutsättningarna för maximal produktion utifrån den mängd kreatursgödsel som fanns tillgänglig i byn. Även tresädesystem med tre gårderna där åkermarken trädades vart tredje år var vanligt på många håll i landet.

I Taxås var inägomarken uppdelad i åtminstone två olika gårderna; hemsiftet med åker och äng väster om gårdsmiljön samt utskiftet med fuktig slåttermark öster om byn. All åkermark fanns dock i ett enda skifte.

Två eller flera gårderna i inägomarken innebär att delar av åkermarken kan trädas vid till exempel olämpliga väderförhållanden eller brist på gödsel. Sådana hävduppehåll skapar extra goda förutsättningar för arter beroende av blommande örter under hela sommarhalvåret. Även om all åkermark ligger i ett enda gårde (som i det typiska ensädesystemet som Taxås verkar varit delar av) skapade bristen på tillgänglig gödsel (som i fallet Taxås sannolikt uppstod) dynamik i hävden från år till år. Det var helt enkelt omöjligt att över tid bedriva ett årligt intensivjordbruk med stora gödselgivor i hela åkerområdet. Särskilt med så liten betesmark som Taxås.

En annan faktor som påverkade hävdintensiteten i de gränsbygder som Kronobergs län under många århundraden utgjorde var de svensk-danska krigen som återkommande drabbade regionen. Både utskrivningar av soldater och den brända jordens taktik påverkade jordbrukets produktionsförmåga i länet högst väsentligt fram till 1700-talet. Taxås ligger inte långt från den gamla riksgränsen mot Danmark.

Lägg därtill agrarkrisen som en följd av digerdöden under 1300-talet, och en slags metadynamik i jordbrukets intensitet i Kronobergs län under perioden 1100 till 1700 framträder. Dynamiken i stort och smått skapade variation i hävden, vilket över tid skapat förutsättningar för en koncentration av biologisk mångfald i det småskaliga jordbrukslandskapet. Brist på tillgänglig näring, samt en variation av slätter, bete, träda, bränning och lövtäkt skapar över tid många olika ekologiska nischer med förutsättningar för en rik biologisk mångfald. Kunskapen om detta ligger till grund för de skötselåtgärder som föreslås i skötselplanen.

1850 förvärvade Anders Medin samtliga tre gårdar i Taxås. Medin ägde sedan tidigare Möckelsnäs och på initiativ av honom revs samtliga gårdar i Taxås och det nuvarande säteriet uppfördes väster om den gamla bykärnan. En backstuga, Fröjdelund (även kallad Härders, efter invånarna), fanns nära reservatets södra gräns mot Möckelsnäs mellan 1844 och 1889.

Kort efter att Anders Medin på Möckelsnäs förvärvat Taxås by startade det större sjösänkingsföretag som åren 1855-1858 sänkte Möckelns normalvattenstånd med över cm. Sjön har efter sänkningen bibehållits oreglerad. Landvinningen i Taxås blev inte så omfattande som på många andra håll runt Möckeln när sjön sänktes. Huvuddelen av landvinningen skedde längst i norr i reservatet samt i sydväst, där delar av viken torrlades. Getudden, som tidigare bestått av två öar, framträdde nu som en halvö. Två nya åkermarker bröts upp i södra delen av naturreservatet efter sjösänkningen, men det var inte en effekt av lägre vattenstånd i sjön eftersom marken redan tidigare var fastmark. Det mindre ängsgärdet öster om byn kunde däremot brytas till åker efter sjösänkningen.

Precis som på många andra platser längs det stråk av bergarten hyperitdiabas som löper genom den här delen av länet bröts sten i Taxås. Brytningen pågick som mest intensivt mellan 1870 och 1910 och har lämnat många spår efter sig i området. Mer om detta under skötselområde 1.

Av de två södra åkermarkerna gick den västra ur jordbruksproduktion relativt tidigt. Redan 1964 ser den ut att börja växa igen och den planterades sedan med gran. Den östra har dock bibehållits som en öppen betesmark. Åkrarna i huvuddelen av åkerområdet övergick också successivt till betesmark. 1964 brukades fortfarande ganska många ytor, medan det 1978 endast är markerna i anslutning till säteriet som är åkrar. Senare har all åkermark övergått till bete. Betesfällorna har nyligen förstorats för att också inkludera skogsmark.

4 Områdets bevarandevärden

4.1 Natura 2000

Taxås ingår, tillsammans med de närliggande naturreservaten Höö och Marsholm, i Natura 2000-området Centrala Möckeln, SE 0320014. Natura 2000-området klassas som typen SCI/SPA (Sites of Community Importance/Special Protection Area) och SAC (Special Areas of Conservation), d.v.s. för bevarande av livsmiljöer för växter och djur. I området finns arter och naturtyper som är listade i art- och habitatdirektivet (Rådets direktiv 92/43/EEG) och i fågeldirektivet (Rådets direktiv 79/409/EEG). Sverige förbinder sig att skydda och vårda dessa områden så att en gynnsam bevarandestatus för områdets arter och naturtyper upprätthålls. En bevarandeplan för Natura 2000-området har upprättats och fastställts. I bevarandeplanen anges naturtyper och arealer för hela området. Arealerna och naturtyperna i tabellen nedan är omarbetade för att återspegla de delar av Natura 2000-området Centrala Möckeln som enbart omfattar Taxås naturreservat.

Tabell 3. Naturtyper inom Natura 2000

Kod	Namn	Areal i hektar
6270	Silikatgräsmarker	1,8
9010	Taiga	11,9
9020	Nordlig ädellövskog	5,3
9070	Trädklädd betesmark	0,4
9130	Näringsrik bokskog	21,5
	Icke-natura naturtyp	76,7
Total skyddad areal:		117,6

4.2 Geovetenskapliga värden och förhållanden

Berggrunden i Taxås är en del av den höjdrygg av hyperitdiabas som löper i nord-sydlig riktning genom denna del av länet och som bl.a. berör naturreservaten Målaskogsberg, Granhultsberget, Fagerhult och Höö norrut, samt naturreservaten Kronan och Möckelnäs söderut. I Taxås är diabasgången mest tydlig i den norra delen där berg i dagen och lodytor förekommer på många platser.

4.3 Biologiska värden

Naturreservatet har osedvanligt stora biologiska värden, framför allt givet dess relativt begränsade landyta. 88 rödlistade arter är noterade. Mångfalden av naturmiljöer med ett rikt odlingslandskap, ädellövskogar, strandskogar med inslag av trivallöv, tall och gran, ostörda öar och näs samt ett skärgårdsliknande vattenområde ligger till grund för den stora mångfalden av arter. Fågellivet är rikt med de nära hotade arterna mindre hackspett, tjocknäbbad nötkråka, grönsångare, rörsångare, ärtsångare, sävsparv, entita, svartvit flugsnappare, spillkråka och drillsnäppa. En karaktärsart från Möckelns fågelliv är också fiskgjuse.

Floran i gräsmarkerna innehåller ett flertal rödlistade arter, till exempel vårstarr (NT), svinrot (NT), sommarfibbla (NT) och gullklöver (NT). Gullviva, mandelblom och vårvicker finns också. I rika ädellövskogspartier växer smånunneört, vätteros, hässleklocka och trolldruva. I strandzonen finns klotgräs (VU).

Området har uppmärksammats för sin rika lavflora och här finns flera regionalt och nationellt ovanliga arter, men frågan är om områdets mest uppseendeväckande naturvärden ändå inte står att finna bland svamparna. Totalt har 16 rödlistade arter noterats från området. Vedlavklubba (VU), vridfingersvamp (VU), almrostöra (EN), orange bokticka (EN) och prakttagging (EN) är alla hotade eller starkt hotade. Bronssopp (NT) har sin enda kända lokal i kommunen i Taxås. Stor sotdyna (NT) förekommer i strandskogen. Förekomsten av linds kål är förstås också värd att nämna. Vad gäller marksvampar är ädellövskogen längst i söder mest värdefull.

Slutligen är området en värdefull lokal för vedlevande skalbaggar med fem nära hotade arter noterade.

4.4 Kulturhistoriska värden

Merparten av naturreservatet omfattas av fossil åkermark med lämningar efter förhistoriska rösen och åkrar. I söder utgörs detta av ett större, oregelbundet sammanhängande område som sträcker sig från Möckelsnäs ägor upp till Havaklinten. Längst i norr ligger ett annat sådant mindre område.

Strax nordväst om säteriet finns en stenkammargrav i form av en hällkista, 6 meter lång. Strax intill hällkistan finns en rundstensättning registrerad som en möjlig fornlämning. Hällkistan och området omkring den har fram tills nu vårdats genom slåtter som bekostats av Länsstyrelsens fornvårdsanslag.

Längre söderut finns en annan rundstensättning som är en registrerad fornlämning. Inventeraren skriver: "Grav? Vårdkasebotten?" Strax nordost om denna finns en häll med skålgropar (älvkvarnar).

4.5 Friluftsliv

4.5.1 Tillgänglighet

Taxås är tillgängligt till fots, med cykel, bil eller båt. Via bil nås området från den enskilda vägen mellan Stenbrohult och Möckelsnäs. I Stenbrohult finns vägvisning till området. Området har två parkeringsplatser; en i anslutning till gårdsmiljön samt ytterligare en 200 meter västerut längs vägen som löper genom betesmarkerna.

Taxås planeras ingå i en längre vandringsled, Östra Möckeln, som Älmhults kommun just nu anlägger. Via vandringsleden kommer områdets tillgänglighet för vandrare förbättras.

4.5.2 Slitage och störningar

Känsliga miljöer i form av branter med tunt vegetationstäckes finns i området. Vegetationstäckets i branterna riskerar att skadas året om vid klättring.

Fågellivet i området är störningskänsligt under häckningsperioden.

Sammantaget bedöms riskerna för slitage och störningar även fortsatt som relativt små eftersom problem inte tidigare uppstått. De flesta besökare använder vandringslederna för att ta sig fram genom området och många besökare rör sig enbart mellan utkiksplatsen vid Taxås klint och parkeringsplatsen vid gården.

Det är viktigt att skyltningen i området är adekvat och tydlig samt att anläggningar för friluftslivet är tydligt markerade och i gott skick.

4.6 Anläggningar

Området har två parkeringsplatser. Två vandringsleder utgår från parkeringsplatserna och dessa är sammanbundna med varandra via en kortare led. Den norra slingan mäter ungefär 1,7 kilometer medan den i söder är drygt en kilometer lång. En kortare barnslinga finns i anslutning till Taxås klint i norr.

Vid varje parkeringsplats finns en rastplats med bänkbord och ytterligare ett sådant finns uppe vid klinten. Vid parkeringsplatsen i anslutning till gården finns ett skyltställ med informationstavla.

5 Genomförda inventeringar och dokumentation

Kling, J. 2009. Möckelns utlopp vid Byvärma – begränsningar och möjligheter.
Länsstyrelsen i Kronobergs län, Meddelande nr 2009:12.

Lantmäteriet, 1779. Storskifte över Taxås by. Akt nr 07-ste-119.

Lantmäteriet, 1859. Karta öfver de genom sänkning av sjöarne Möckeln m.fl. uppkomna landvinningar. Akt nr 07-ste-489.

Lantmäteriet, 1951. Ekonomiska kartan över Möckelnäs (4D5j51).

Länsstyrelsen i Kronobergs län, 1994. Skötselplan för naturreservatet Taxås.

Länsstyrelsen i Kronobergs län, 1989. Kronobergs Natur. Naturvårdsprogram för Kronobergs län. Områdesbeteckningar: Taxås klint, 65 – 15l, och Taxås – Möckelnäs, 65 – 15k.

Länsstyrelsen i Kronobergs län, 1999. Områden av riksintresse för naturvård i G län. Områdesbeteckning: Möckelnområdet, NRO07011.

Nilsson, Sven G. & Rundlöf, Ulla. 1996. Natur och kultur i Stenbrohult. Naturskyddsföreningen i Kronobergs län.

Nilsson, Sven G. & Rundlöf, Ulla. 2004. Biologisk mångfald i Linnés hembygd i Småland 4. Kärlväxtfloran och dess förändring i Stenbrohults socken. Svensk Botanisk Tidskrift 98:65-160.

Riksantikvarieämbetets webbaserade söktjänst Fornsök, 2023. [Fornsök \(raa.se\)](https://raa.se)

PLANDEL

6 Skötselområden

Naturreseptatet är indelat i 5 skötselområden. Vissa skötselområden är indelade i delområden, se skötselplanekartan sist i dokumentet.

6.1 Bevarandemål för hela området

Det ska finnas en variation av trädslag, trädålder, skiktning och olikformighet i träd- och buskskikt och det ska finnas gamla och grova träd, vidkroniga träd, hamlade träd, hålträd och död ved i olika former och nedbrytningsstadier. Det ska finnas rikligt med gamla och unga lindar. Solexponerade, varma och vindskyddade miljöer och strukturer inklusive bryn ska förekomma genom en mosaik av helt öppna respektive glest beskogade samt helt slutna delar. Småskaliga naturliga processer som exempelvis trädens föryngring, åldrande och avdöende samt omkullfallna träd och luckbildning, liksom störningar, till exempel insektsangrepp, översvämning, stormfällning, brand och/eller bete ska påverka dynamik och struktur. Områden som idag domineras av gran ska vårdas i riktning mot naturskogar där löv och tall dominerar.

Främmande, invasiva eller expansiva arter ska inte finnas i området. Området ska vara artrikt med typiska arter för respektive naturtyp. Området ska erbjuda goda förutsättningar för naturupplevelser till fots eller på vatten.

6.2 Generella riktlinjer och åtgärder för hela området

6.2.1 Betsdrift

Betsdriften bedrivs i dagsläget i tre olika fällor. Den norra fällan består av den del av skötselområde 3A som ligger väster och norr om bilvägen genom området. Denna fälla består i norr av betad ädellövskog av samma typ som skötselområde 1A, norrut.

Den mellersta fällan består av den del av skötselområde 3A som befinner sig öster och söder om bilvägen. Fällan inkluderar också den del av ädellövskogen i skötselområde 1B som ligger öster om bilvägen.

Den södra fällan består av skötselområde 3B.

Området betas idag med nötkreatur och häst, vilket är lämpligt. Djuren roteras mellan de tre fällorna för att gynna bland annat gullviva i de två norra fällorna, medan den södra fällan öppnas först efter den 15 juli för att efterlikna traditionell slåttertidspunkt. För att gynna föryngring av lind behöver delområden tidvis fällas av eller skydd sättas upp kring enskilda lindar. Skydd kring enskilda eller grupper av lindar görs lämpligast genom att naturligt föryngrade lindar i nära anslutning till elstängsel, eller uppgrävda plantor placerade intill sådana, skyddas med en eltråd från betesdjuren.

Syftet med betesdriften är att bedriva ett extensivt bete i området med förlängd betessäsong. Det innebär att betestrycket blir lägre under högsommaren när det finns som mest vegetation, vilket är gynnsamt för blommande örter och arter beroende av sådana miljöer. Det lägre betestrycket under sommaren kompenseras genom förlängd betessäsong för att nå lämplig avbetning.

Genom att djuren rör sig över stora ytor över huvuddelen av året skapas förutsättningar för spridning av arter inom området. Genom djurens bete i skogen danas denna till en glesare och varmare miljö med inslag av gläntor, vilket är gynnsamt för många artgrupper. Marksvampar gynnas också av betesdjurens tramp och rörelser i området. Med djuren följer också många olika insektsarter, till exempel inom ordningarna tvåvingar och dyngbaggar, vilket i sin tur är gynnsamt för fågellivet.

Väster om bilvägen som löper i nord-sydlig riktning genom den södra delen av reservatet finns restaureringsmarker som består av områden där gran avverkats. Här finns gott om säl, hassel och lind som skulle gynnas av ett bete som håller dessa arter fria från konkurrerande vegetation förutsatt att arterna kan skyddas från betesdjuren så länge plantorna är små.

Öster om bilvägen finns möjlighet att skapa passage genom reservatet till betade marker söderut på Möckelsnäs, vilket på sikt kan förenkla djurhållningen i området. Det är därför lämpligt att befintliga betesfällor förlängs söderut på bägge sidor av vägen så att hela reservatets södra del omfattas av dessa.

Vid behov kan mindre områden fällas av under kortare perioder för att åstadkomma ett högre betestryck på vissa partier. Det kan till exempel gälla bekämpning av örnbräken eller vid sent betespåsläpp i marker som djuren inte haft tillgång till under första delen av sommaren. Avfällningar ska vid behov också göras för att skydda föryngring av lind och andra värdefulla träd och buskar. Djurslag kan också alterneras i detta syfte. Skydd kring enskilda eller grupper av lindar görs lämpligast genom att naturligt föryngrade lindar i nära anslutning till elstängsel, eller uppgrävda plantor placerade intill sådana, skyddas med en eltråd från betesdjuren.

6.2.2 Vilda bin

58 arter av solitära bin är noterade från Taxås. Sju arter av gökbin, det vill säga bin som lever som boparasit hos andra solitära bin, finns inom området. Två arter är hotade (slåttersandbi och väddgökbi). De flesta fynd har gjorts i betesmarkerna väster om gården (skötselområde 3A) och ett mindre antal i den södra, öppna betesmarken (skötselområde 3B). Slåttersandbiet är noterat från gårdstomten strax öster om reservatet.

Slåttersandbi och väddgökbi ingår i ett särskilt åtgärdsprogram för vildbin på ängsmark, framtaget av Naturvårdsverket. Stenbrohults socken är ett viktigt kärnområde för slåttersandbi och nästan alla moderna fynd i länet finns inom socknen. Även nationellt utgör ängsmarkerna i Stenbrohult en viktig utpost för arten, som saknas i stora delar av landet.

För att gynna vilda bin bör fler områden med solbelyst blottad jord, sand och grus återskapas. Längs vägkanterna i betesmarkerna bör övertorvade slänter brännas, räfsas eller skrapas och sand och grus vid behov fraktas dit och läggs på vägslänterna i den mån det kan göras utan att värdefull flora skadas. Vid parkeringsplatsen intill gården finns gamla grus-schakt som bör behandlas på samma sätt som ytorna ovan.

För att gynna slåtterandbi behöver bestånden av sommarfibbla ökas. Detta görs genom lämplig skötsel och kan vid behov kombineras med insädd av lokal proveniens.

6.2.3 Generella skötselåtgärder

Följande skötselåtgärder får utföras i hela området:

- restaurering och skötsel av skog inbegripande röjning, huggning, sådd/plantering av naturligt förekommande träd och buskar samt frihuggning av träd
- skapande av högstubbar, lågor och hålträd, uppläggning av grenar/stammar i s.k. faunadepåer (inkl. död ved från områden utanför reservatet, flytt av vindfällan samt veteranisering och hamling av träd)
- hävd genom slåtter, betesdrift eller bränning på gräsmark och vid behov vindskydd för betesdjur och stödutfodring samt brunn för dricksvatten till betesdjur
- bekämpning av invasiva, främmande eller expansiva arter och, i gräsmark, igenväxningsvegetation
- uppsättning av fågel-, fladdermus- och insektsholkar
- utsättning av i naturtyperna naturligt förekommande arter
- skapande av jordblottor och utplacering av sand

Vid naturvårdsåtgärder ska lövträd generellt gynnas framför gran. Ädellöv, asp och sälg ska i sin tur gynnas framför övrigt löv. Lind ska särskilt prioriteras och framväxten av friväxande och vidkroniga lindar gynnas. Tall ska gynnas på bekostnad av gran och värdefulla tallar får också frihuggas från mindre värdefulla lövträd. Gran som avverkas i samband med skötselåtgärder får vid behov tas ut ur området. Död ved av övriga arter lämnas i naturreservatet.

Grenar och fallna träd som försvårar framkomligheten får vid behov flyttas till annan lämplig plats inom reservatet. I gräns mot tomter, vägar och stigar ska det inte finnas hängande eller döda träd som kan utgöra fara. Vid fastighetsgränser kan också punktinsatser göras för att skapa lämplig täthet och avstånd mellan träd och gränser. Grenar som sträcker sig in över tomtmark kan vid behov beskäras.

Träd som faller eller växer upp och som riskerar att skada kulturhistoriska värden får åtgärdas på sätt som inte skadar stora naturvärden. I samband med skötselåtgärder får kulturelement synliggöras om det kan ske utan att naturvärden skadas.

6.3 Skötselområden

Tabell 4. Skötselområden

Typ av skötselområde	Antal delområden	Areal (ha)
1. Ädellövskog	3	34,2
2. Utvecklingsmark ädellövskog	3	14,4
3. Betesmark	2	13
4. Öar, strandzoner och vattenmiljöer	4	55,4
5. Friluftsliv	1	0,6
Summa		117,6

Skötselområde 1: Ädellövskog (34,2 hektar)

Beskrivning

Delområde 1A består av ett större sjok bokdominerad ädellövskog i reservatets södra ände. Området genomkorsas av bilvägen samt av en luftledning för elöverföring. I ledningsgatan finns rikligt med lindföryngring. Enstaka äldre lindar finns också spritt i bokskogen. Några av dem har frihuggits genom tidigare skötselåtgärder i området. Längs sjökanten är skogen mer varierad med inslag av andra lövträd. Längst i söder finns ett litet alkärr i en vik. Skogen gallrades på 1970-talet, varvid lind och bok med naturvärden kördes ut, vilket skadade områdets naturvärden.

Störst naturvärden i områden finns i dagsläget bland svamparna. Orange bokticka (EN), ved-lavklubba (VU), stor sotdyna (NT), oxtungssvamp (NT), bronssopp (NT), druvfingersvamp (NT), spinnfingersvamp (NT), sydlig sotticka (NT), koralltaggsvamp (NT) och grå taggsvamp (NT) är rödlistade. Lindsålar finns också. Bland insekterna är svartfläckig rödrock och trädsvampborraren *Cis submicans* nära hotade.

Även om svampfloran är rik så består huvuddelen av trädskiktet av ganska likåldrig och sluten bokskog där inslaget av död ved, gamla träd och variation är litet. Avsaknaden av rödlistade lavar och mossor är en tydlig indikator på att trädskiktet ännu inte är i toppklass efter de avverkningar som tidigare skett.

Delområde 1B ligger även det på bägge sidor av bilvägen. Den östra sidan är bokdominerad med ek som sekundär. Några äldre lindar finns. Andra lövträd finns framför allt längs skötselområdets yttergränser.

Väster om vägen är ädellövskogen mer blandad vad gäller trädslag. Ek dominerar följt av bok. Inslag av lönn, lind och alm finns också.

Svampfloran är avsevärt fattigare än i delområde 1A. Endast spinnfingersvamp (NT) och korallticka (NT) är rödlistade. Å andra sidan är trädskiktet mer intressant och många träd har påväxt av lunglav (NT). En mer kuperad miljö med bland annat en kraftig östslutning ner mot sjön i öster, i kombination med gamla träd, är sannolikt gynnsam för lunglaven som här förekommer rikligt.

Delområde 1C utgörs av en sammanslagning av skötselområdena F, H och K i den gamla skötselplanen från 1994. Anledningen till sammanslagningen är att gran, alm och ask har dött så att området har kommit att utvecklas till en mer likartad blandädellövskog.

I den södra delen dominerar ek tillsammans med äldre lindar i ett helt slutet parti. Flera av lindarna bär spår av hamling från långt tillbaks i tiden. Lunglav (NT) och liten blekspik (VU) är noterade från denna del.

I den mellersta delen av delområdet, nedanför klinten, är skogen avsevärt mer varierad. Sedan gran och alm dött föryngrar sig många olika pionjärträdslag, till exempel hassel, sälg, asp och ek. Noterbart är att sötkörsbär och apel växer i branten upp mot klinten. Rakt innanför Getudden är ett större hässle som delvis formats genom tidigare skötselåtgärder i området. Längs flera ställen utmed branten sipprar rörligt markvatten fram och skapar små alkärr. Många spår efter stenbrytningen, såsom en jordkällare, en brunn, husgrunder, lodytor, skrotsten, vattenfyllda hål samt fästen för kranar finns i området. Ett par pirar av skrotsten löper ut i sjön. Rosettgelélav (EN) har fram tills nyligen funnits på en alm som nu är död. Laven transplanterades till en lönn i närheten, men förstördes genom ett fallande träd. Arten är nu sannolikt utgången från området.

Längst i norr ligger ett mycket kuperat parti som tidigare dominerades av grov granskog som sedan dött. Här föryngrar sig nu bland annat björk, rönn, sälg, asp och ek. En del äldre ekar finns också, varav några frihuggits genom tidigare skötselåtgärder. Små partier av klibbal finns även i denna del.

Bevarandemål

Skötselområdets areal ska utgöras av ädellövskog inom naturtyperna näringsrik bokskog (9130) (i söder) och nordlig ädellövskog (9020) (i norr) eller av angränsande naturtyper.

Ädellövträd ska prägla trädskiktet. Grova tallar ska finnas spritt i strandzonen. Det ska finnas en variation av trädslag, trädålder, skiktning och olikformighet i träd- och buskskikt och det ska finnas gamla och grova träd, vidkroniga träd, hålträd och död ved i olika former och nedbrytningsstadier. Småskaliga naturliga processer som exempelvis trädens föryngring, åldrande och avdöende samt omkullfallna träd och luckbildning ska påverka dynamik och struktur.

Området ska vara artrikt med typiska arter för naturtyperna.

Skötselåtgärder

Ung gran som saknar naturvärden hålls efter i hela skötselområdet. Det gäller framför allt i norr där föryngring finns.

I områden där relativt likåldrig ek och bok dominerar i partier där träden saknar naturvårdsintressanta strukturer som håligheter, grenbrott och stamskador är det lämpligt att genom mekanisk veteranisering påskynda utvecklingen av naturvärden på träd som i dagsläget saknar sådana.

För att gynna arter beroende av död ved kan träd som saknar naturvärden dödas genom ringbarkning, fällning eller högkapning och lämnas på platsen. Död ved kan också tillföras från andra skötselområden eller från områden utanför reservatet. Många stora almar tas just nu ner på andra platser i landskapet och kan vara lämpliga att frakta till platsen.

Lönn behöver särskilt gynnas eftersom arten kan fungera som ett substitut för alm och ask för många arter. Friställning av lönn, lind, sälg, ek och andra trädslag i behov av detta ska genomföras.

Föryngring av bok ska hållas efter så att inte naturvärden knutna till andra trädslag på sikt skadas.

Skötselområde 2: Utvecklingsmark ädellövskog (14,4 hektar)

Beskrivning

Delområde 2A består av en ungskog av tall och björk på fuktig mark. Området var tidigare en granskog som avverkades och föryngrades naturligt i början av 2000-talet. Uppväxande gran och björk har röjts för att gynna tall.

Delområde 2B består i norr och söder av kalmark efter att två unga granskogar nyligen avverkats. Det södra partiet är en kulle som är lämplig för ädellövskog. Det norra en fuktig svacka med rätt gott om asp. I det norra partiet finns ett dike som anlades på 1970-talet.

Emellan de två avverkade granbestånden ligger en före detta åker som fortfarande var öppen 1964. Området planterades därefter med gran som växte upp och täckte hela ytan fram till att den avverkades i början av 2000-talet. Området har därefter lämnats till naturlig föryngring och är idag en spännande blandlövskog där hassel, sälg och lind förekommer rikligt tillsammans med björk som annars dominerar.

Delområde 2C liknar delområde 2B mycket. Området ligger dock högre och har en historik som skogsmark, inte åkermark. Trädskiktet bestod även medelålders granskog när det avverkades under tidigt 2000-tal. Området lämnades därefter till naturlig föryngring och har idag ett intressant trädskikt dominerat av björk, men med ett tydligt inslag av hassel, sälg och lind, samt ett mindre inslag av andra lövträdslag.

Bevarandemål

Skötselområdets areal ska utgöras av lövskog eller tall inom någon av de många lövskogstyper som finns eller som kan komma att utvecklas inom området. Nordlig ädellövskog (9020) ligger sannolikt närmast till hands och näringsrik bokskog (9130) kan ta över på lång sikt. Delområde 2A ska domineras av tall.

Lövträd eller tall ska prägla trädskiktet. Det ska finnas en variation av trädslag, trädålder, skiktning och olikformighet i träd- och buskskikt och det ska finnas gamla och grova träd, vidkroniga träd, hålträd och död ved i olika former och nedbrytningsstadier. Ljuskrävande pionjärträdslag som sälg, asp och ek ska förekomma. Småskaliga naturliga processer som exempelvis trädens föryngring, åldrande och avdöende samt omkullfallna träd och luckbildning ska påverka dynamik och struktur.

Området ska vara artrikt med typiska arter för naturtyperna.

Skötselåtgärder

Röjning, fällning eller ringbarkning kring ljuskrävande träd av lönn, lind, ek, sälg, asp och hassel bör prioriteras inom delområde 2B och 2C.

Delområde 2A och 2B får betas om betet kan ordnas med en intensitet och av djurslag som medger föryngring av lönn, lind, ek, sälg, asp och hassel.

Uppväxande gran som saknar naturvärden eller skadar andra naturvärden ska röjas ner.

Nyligen avverkade partier får vid behov planteras med lämpliga lövträd och vid behov hägnas in.

Vidkroniga ekar, lindar, sälgar och andra ljuskrävande trädslag får vid behov kontinuerligt friställas.

Det dikade området i delområde 2B får återställas till ursprungligt skick.

Skötselområde 3: Betesmark (13 hektar)

Beskrivning

Delområde 3A utgörs av två separata betesfällor avdelade av bilvägen genom området. I båda fällorna ligger äldre åkermarker tillsammans med före detta ängsmarker beväxade med lövträd och buskar. Längst i norr betas en sluten ekskog med inslag av äldre lindar. Mot sjön i väster finns en rätt smal strandskog. Någon grupp björkar som bör ringbarkas för att gynna ängsvampar och kärlväxter finns längs stigen västerut från parkeringsplatsen. Många döda eller döende almar finns. Buskskiktet är intressant med sitt inslag av slån, hagtorn och nypon.

Rödlistade kärlväxter inkluderar vårstarr (NT), ängsstarr (NT), sommarfibbla (NT) och svinrot (NT). Rikligt med gullviva blommor på båda sidor av vägen i maj.

Insektslivet är rikt med såväl vedlevande arter samt pollinerare som ljus bronsblomfluga (NT), jordhumlefluga (NT), slåttersandbi (VU), vädgökbi (VU), almsnabbvinge (NT), ängsmetallvinge (NT), bredbrämrad bastardsvärmare (NT) och mindre bastardsvärmare (NT).

Nära parkeringsplatsen vid ladugården växer prakttagging (EN) på död almved. På en ek i den sydvästra delen har hittats rosa lundlav (VU).

Delområde 3B är en före detta åker som under lång tid använts som betesmark. Området står i förbindelse med 3A, men betas i dagsläget med sent påsläpp för att gynna blommande örter. Pollenkällorna är rika med bland annat åkervädd och sommarfibbla (NT). Gullklöver (NT) förekommer också. Tre plantor av gullviva noterades 2020 längst i söder. Insektslivet är rikt med ängsmetallvinge och mindre bastardsvärmare som nära hotade arter. Noterbart är fyndet av vridfingersvamp (VU), naturreservatets enda hotade ängssvamp.

Buskskiktet är intressant med bland annat vildapel, som hägnats in för att skyddas från betesdjuren. Längs sjön i öster finns en strandskog som ingår i betesfällan.

Bevarandemål

Skötselområdets areal ska utgöras av gräsmark inom naturtyperna silikatgräsmarker (6270), fuktängar (6410) eller trädklädd betesmark (9070) eller av angränsande naturtyper. Bete med nötkreatur eller häst ska prägla skötselområdet.

Ädellövträd ska prägla trädskiktet och krontäckningen ska vara gles. Det ska finnas en variation av trädslag, trädålder, skiktning och olikformighet i träd- och buskskikt och det ska finnas gamla och grova lövträd, vidkroniga träd, hålträd hamlade träd och död ved i olika former och nedbrytningsstadier. Solexponerade, varma och vindskyddade miljöer och strukturer ska utgöra ett dominerande inslag genom en mosaik av helt öppna respektive glest beskogade delar, samt bryn. Det ska finnas blottad jord, sand och grus. Småskaliga naturliga processer som exempelvis trädens föryngring, åldrande och avdöende samt omkullfallna träd och luckbildning ska påverka dynamik och struktur. Gran, tall, bok, ek, asp och björk ska inte föryngra sig där de skadar ängssvampar.

Området ska ha en rik kryptogam-, kärlväxt-, och svampflora med typiska arter för respektive naturtyp.

Skötselåtgärder

Åtgärdsbehovet är överlag litet och består i första hand av fortsatt bete där det viktigaste är att optimera djurslag, betestidpunkt och intensitet för att fortsätta utveckla naturvärdena i området.

Björk i betesmarken bör ringbarkas för att gynna ängssvampar och kärlväxter. Gran, tall, bok ek, asp och björk bör också hållas efter i detta syfte.

Mekanisk bearbetning och småskalig bränning för att skapa blottad jord och sand i syfte att gynna insektslivet får också ske där så är lämpligt. Det gäller särskilt sydvända sluttningar.

Sommarfibbla ska särskilt gynnas i syfte att förbättra förutsättningarna för slättersandbi. Insådd av lokal proveniens får vid behov göras. Det gäller också baksippa och solvända, som förekommit i reservatet fram till 1980.

Ädellövträd, sälg och klibbal ska vid behov friställas för att utvecklas till gamla och grova träd. Det gäller såväl redan äldre träd som efterträdare till dessa.

Blommande buskar som slån, hagtorn och nypon ska gynnas samtidigt som dess utbredning begränsas så att de inte skadar andra naturvärden.

Skötselområde 4: Öar, strandzoner och vattenmiljöer (55,4 hektar)

Beskrivning

Skötselområdet omfattar ett vattenområde om ungefär xx hektar samt några mindre öar och reservatets strandzon. Centralt i området sträcker sig Getudden 400 meter ut i Möckeln. Norr om uddens spets ligger Ekön och längst i norr Skumshall, som utgör gräns mellan naturreservaten Höö och Taxås.

Getudden och öarna domineras av blandskogar med gran, tall och lövträd. Längs Getudden har ganska mycket gran dött eller blåst ner sedan 2005 och ny gran återetablerar sig i dess ställe. Här finns också inslag av enbuskar. Hasselmus har hittats.

I strandskogen längs fastlandet är skogen mer varierad och i högre grad påverkad av grönstensäpplingen i berggrunden. Asp och tall förekommer spritt i strandlinjen. Vid källflöden och i vikar växer klibbal. Videsnår finns i partier.

Klotgräs (VU) är förmodligen strandzonens mest nämnvärda växt. Sjötåtel (VU) har tidigare funnits i området, men har inte noterats på senare år. Flat dammussla (NT) har hittats. Gnagspår av grönhjon (NT) har setts på grova grangrenar längs stranden.

Vattenståndet i Möckeln varierar kraftigt över året och mellan olika år. Det innebär att strandzonerna översvämmas respektive torrläggs med oregelbundna intervall. Denna typ av återkommande ekologisk störning är gynnsam för många organismer som annars har svårt att konkurrera med arter som är konkurrenskraftigt i mer stabila och konstanta strandzoner. Isskjuvning bidrar också till detta fenomen i Möckeln. Exempel på hotade arter som finns i sjöns strandzoner är strandjordtunga (VU), sjötåtel (VU) och klotgräs (VU).

Fisken mal (NT) har en av landets starkaste populationer i Möckeln. Arten är beroende av varma sommarvatten och grunda vikar med vide eller annan överhängande strandvegetation för sin fortplantning och tidiga uppväxt.

Bevarandemål

Skötselområdets areal ska utgöras av naturtyperna ävjestrandsjöar (3130), taiga (9010), nordlig ädellövskog (9020), svämlövskog (91E0) eller angränsande naturtyper.

Det ska finnas en naturliknande vattenståndsvariation som skapar en variation av strandmiljöer med hög biologisk mångfald. Strandzonen ska präglas av en återkommande störning med periodvis blottlagda respektive översvämmade stränder. Det ska finnas effektiva passager för djur till anslutande sjöar, vattendrag och svämplan. Vattenkvaliteten ska vara god. Det ska finnas förutsättningar för fiskars lek- och uppväxt. I varma vikar ska det finnas videsnår i vattenbrynet där mal kan fortplanta sig och växa upp.

Det ska finnas en rik tillgång på död ved i strandzonen. Artsammansättningen i vattenmiljöerna ska hållas naturlig och negativ inverkan av främmande arter eller fiskstammar får inte ske.

Småskaliga naturliga processer som exempelvis trädens föryngring, åldrande och avdöende samt omkullfallna träd och luckbildning, liksom periodvisa omvälvande störningar, till exempel insektsangrepp, översvämning, brand eller stormfällning ska påverka dynamik och struktur. Det ska finnas gamla träd samt efterträdare till dessa. Det ska finnas hålträd samt stående och liggande död ved i olika nedbrytningsstadier.

Området ska vara artrikt med typiska arter för naturtyperna.

Skötselåtgärder

- gamla och unga tallar ska gynnas genom frihuggning så att det alltid finns grova tallar som kan bära rovfågelbon,
- uppväxande gran ska begränsas och vid behov åtgärdas, samtidigt som det ska finnas senvuxen och tät gran i strandzonen,
- enbuskar får vid behov friställas från gran och björk,
- åtgärder för att gynna sjötåtel och klotgräs, till exempel röjning, slåtter eller bete får utföras där så är lämpligt,
- död ved som faller ut i vattnet ska lämnas om det inte finns konflikt med säkerheten.

Skötselområde 5: Friluftsliv (0,6 hektar)

Beskrivning

Området har två parkeringsplatser; en i anslutning till gårdsmiljön samt ytterligare en 200 meter västerut längs vägen som löper genom betesmarkerna. I anslutning till båda parkeringsplatserna finns bänkbord för besökare.

Vid parkeringsplatsen intill gården finns en informationstavla och härifrån utgår en vandringsled norrut. Leden går i slinga och den östra delen är lättgången och leder besökare direkt upp på Taxås klint, varifrån utsikten är vidsträckt. Det är också hit de flesta besökare tar sig. Uppe på klinten finns ett bänkbord. Från klinten kan besökare antingen, via trätrappor, ta sig ner till Möckeln och fortsätta leden söderut, eller gå en mindre slinga norrut. Det finns också en kortare barnslinga i anslutning till klinten. Den norra ledens västra del leder sedan besökarna tillbaka till parkeringsplatsen vid gården, via ädellövslogen nedanför klinten.

Från parkeringsplatsen vid gården går en kortare vandringsled genom betesmarkerna bort till den andra parkeringsplatsen. Från parkeringsplatsen i betesmarkerna löper en slinga söderut genom ädellövslogen och vänder sedan västerut, korsar bilvägen och svänger norrut tillbaka till parkeringsplatsen.

Från den södra slingan fortsätter även den längre vandringsleden Östra Möckeln söderut till Möckelnäs. Vandringsleden ska förbinda Taxås med Möckelnäs, Höö och flera andra naturreservat i trakten.

Bevarandemål

Besökare ska i enlighet med reservatets syfte kunna uppleva de ädla lövskogarna, den rika faunan och floran samt odlingslandskapets natur- och kulturhistoriska värden i den mån det är förenligt med områdets naturvärden.

Informationen i området ska vara lättillgänglig och bidra till att förhöja upplevelsen av besöket, genom att den är lättläst, fokuserar på upplevelser i området samt har informativa kartor. Informationen ska bidra till att syftet med områdesskyddet uppnås. Områdets friluftslivsanläggningar ska vara i gott skick och underlätta för besökarna.

Skötselåtgärder

- befintliga anläggningar för friluftslivet underhålls och ersätts vid behov,
- områden kring tillgängliggjorda ytor och stigar vårdas kontinuerligt för att bidra till upplevelsevärden med hänsyn till varje plats/områdes specifika naturvärden,
- stigar får tillgänglighetsanpassas,
- stigdragning och andra anläggningsarbeten samt underhåll av befintliga anläggningar sker i samarbete med fastighetsägaren och kommunen som har stigar i området och i angränsande områden. Besökare ska kanaliseras till lämpliga områden där risken för skador på naturmiljö och störning av närboende och djurlivet minimeras,
- informationsskyltar sätts upp på lämpliga platser,
- parkeringsplatserna får förbättras för att hantera ökat besöksstryck,
- sophämtning ska vid behov ordnas vid parkeringsplatserna,

- grillplatser får anläggas där det är lämpligt med avseende på säkerhet, tillgänglighet och naturvärden. Placering ska samrådats med fastighetsägaren,
- torrdass får anläggas där det är lämpligt med avseende på tillgänglighet och naturvärden. Placering ska samrådats med fastighetsägaren,
- nya sittbänkar får anläggas,
- Länsstyrelsens hemsida ska ha god information om området och dess natur- och friluftsvärden,
- gränsmarkering av området ska vid behov underhållas.

7 Jakt och fiske

Naturreseptatet inskränker inte rätten till jakt eller fiske i området.

8 Bränder, storm, översvämningar, insekts-/svampangrepp

Vid händelser som medför att stora mängder träd dör och/eller faller omkull vid till exempel storm, insektsangrepp eller översvämning gäller följande: död ved lämnas inom området, men veden får vid behov flyttas till annat skötselområde eller om det är stora mängder till annat naturreseptat. Om dessa händelser medför mycket stora mängder ris och toppar får delar av dessa tas ut. Eftersom det främsta syftet med naturreseptatet inte är att skapa multnande ved av gran kan angrepp av insekter som riskerar att medföra betydande skada på grannfastighet åtgärdas genom borttransport, barkning eller motsvarande av gran.

9 Barnperspektivet

Området ska genom information, stig och rastplats med mera vara tillgängligt för både barn och vuxna.

10 Utmärkning

Reservatsgränsen ska underhållas genom att befintliga gränsmarkeringar på träd och stolpar vid behov underhålls eller förnyas. Befintlig gränsgata ska vid behov röjas så att det går att se från ett märke till nästa.

11 Sammanfattning och prioritering av skötselåtgärder

Tabell 5. Sammanfattande prioritering av skötselåtgärder.

Skötselområde	Naturtyp	Prioritet, 1-3
Samtliga	Röjning av ung gran	1
1	Veteranisering	3
1-2	Tillskapande eller utplacering av död ved	1
1-4	Friställning av ljuskrävande träd	1
1-3	Bete	1
1-3	Ringbarkning av björk	2
3	Åtgärder för vilda bin	2
5	Åtgärder för friluftslivet	1
Samtliga	Underhåll av gränsmarkering	1
Samtliga	Information om reservatet	1

Prioritet: 1=Högst, 2=Hög, 3=Lägre

12 Förvaltning, tillsyn och uppföljning

Länsstyrelsen är ansvarig för att skötseln av reservatet följer fastställd skötselplan. Detta inkluderar dokumentation och uppföljning av utförda åtgärder. Länsstyrelsen har även ansvar för den operativa tillsynen i naturreservat enligt 26 kap. miljöbalken genom att övervaka att föreskrifter, dispenser och tillstånd följs.

Uppföljning av bevarandemålen ska ske i enlighet med en uppföljningsplan för länets alla skyddade områden som framöver kommer att fastställas av Länsstyrelsen.

Uppföljning av utförda åtgärder och av bevarandemålen ligger till grund för en utvärdering av:

- om syftet med reservatet har uppnåtts,
- om bevarandemål och gynnsamt tillstånd uppnåtts i reservatet,
- om skötselmetoder behöver förändras,
- om en revidering av skötselplanen behövs.

BILAGOR

2a. Skötselplanekarta

Skötselplanekarta till naturreservatet
Taxås i Älmhults kommun

- Skötselområden
- P** Befintliga parkeringsplatser
- Befintliga vandringsleder

© Länsstyrelsen, Lantmäteriet

0 200 400
m

